

PwC gaat gefuseerd Shell controleren

PricewaterhouseCoopers is de nieuwe accountant van Shell. Nadat de Nederlandse en Britse tak van het olieconcern in het voorjaar waren gefuseerd tot Royal Dutch Shell was het nog onduidelijk wie de nieuwe accountant van het bedrijf zou worden. Tot dan toe controleerde KPMG Koninklijke Olie en PwC Shell Transport & Trading. Na de fusie werd besloten om dat vooralsnog even zo te laten. Sterker, het had er alle schijn van dat de controle van Shell een opvallend blijvend voorbeeld zou worden van de onder meer in Frankrijk gebruikelijke *joint audit* en Shell deed er weinig aan om dat beeld te corrigeren (zie *Nieuws in 'de Accountant'* van december 2004 en september 2005).

Maar nu is dan toch besloten om PwC het gehele concern te laten controleren.

Shell-woordvoerder Chiel Seinen: "Uiteindelijk was het doel van de fusie om een einde aan de dubbele bestuursstructuur te maken. Daarbij past ook één accountant. Uiteindelijk is PwC het geworden omdat zij, in vergelijking met KPMG, een beter kwaliteitsaanbod tegen een scherpe prijs kon doen. Daarnaast scoorde zij beter op het gebied van Sarbanes-Oxley." Overigens is de samenwerking met KPMG nog niet ten einde. Seinen: "We hebben KPMG laten weten dat we ze graag willen blijven inschakelen voor adviesopdrachten. Daar zijn inmiddels ook concrete afspraken over gemaakt." (AB)

ILLUSTRATE: NADIA GONZALEZ

ABN AMRO en Fugro winnen Sijthoff-Prijs 2004

ABN AMRO en adviesbureau Fugro hebben de 52ste Henri Sijthoff-Prijs voor de beste financiële verslaggeving over het jaar 2004 gewonnen in de categorie AEX en 'mid- en smallcap'. De jury vindt dat ABN AMRO een nieuwe standaard zet met een zeer goede kwantitatieve risicoparaagraaf. Daarnaast scoort de bank hoog met zijn financiële website. Over Fugro zegt jurylid Jean Frijns dat dit een "compleet en overzichtelijk" verslag heeft geproduceerd dat "uitgebreid inzicht geeft in de doelstellingen en de strategie van de onderneming en duidelijke, gekwantificeerde informatie per divisie geeft". De jury, die naast hoogleraar beleggingsleer Frijns bestaat uit emiritus hoogleraar accounting Jan Klaassen en zelfstandig adviseur Erik van de Merwe, constateert dat de kwaliteit van de mid- en smallcap-verslaggeving over een brede linie grote vooruitgang heeft geboekt, terwijl de AEX-verslagen zijn blijven steken op het bestaande niveau. Onder meer de toelichting op interne risicobeheersing kan volgens Frijns beter. Tevens merkte hij op dat de jury, ondanks oprukkende digitalisering en het toenemend belang van de financiële website, blijft hechten aan een volledig jaarverslag.

Jaap Winter ziet toe op AFM

Jaap Winter is per 30 oktober 2005 benoemd tot lid van de Raad van Toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Winter is partner bij advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek, hoogleraar internationaal ondernemingsrecht aan de UvA en visiting professor aan de Columbia Law School, en geldt als een autoriteit op het gebied van corporate governance. Hij was onder meer voorzitter van de EU High Level Group in ondernemingsrecht en de Commissie Modernisering Beleggingsinstellingen, lid van de commissie Tabaksblat en adviseerde de Europese Commissie over corporate governance.

NIB Capital: hypotheeken op balans

Onder de mededeling dat NIB Capital door zijn accountants is 'teruggefloten', meldde *het Financieele Dagblad* begin november 2005 dat deze zakenbank de in oktober gesecuritiseerde hypotheeken, tegen de eigen verwachting in, niet van de balans mag halen. NIB Capital meldde vorige maand 2,3 miljard euro aan hypotheeken met Nationale Hypotheekgarantie (NHG) te hebben verpakt in 'triple A'-obligaties en vervolgens te hebben doorverkocht aan beleggers. Een van de bijkomende voordelen van een dergelijke 'securitisatie' is dat de balans korter wordt, hetgeen sommige winstratio's verbetert. Volgens de nieuwe International Financial Reporting Standards (IFRS) mogen zulke op afstand gezette woninghypotheeken echter alleen van de balans worden gehaald als de bank daadwerkelijk geen enkel risico meer draagt. Dat is hier niet het geval. "Dit is in eerste instantie ongunstig voor het rendement op ons vermogen", meldde bestuursvoorzitter Enthoven in het *Financieele Dagblad*. De kosten van het afdekken van die risico's zijn voor de bank echter te hoog. "Daarom hebben we besloten dat het beter is om gesecuritiseerde hypotheeken voortaan maar gewoon op de balans te laten" (zie ook pagina 14).

'Hup, voor de televisiecamera's in de boeien. Dat is het enige dat helpt.'

René Geskes, hoofd gedragstoezicht AFM, in NRC Handelsblad.

HBO-fraude of niet?

Hogescholen en universiteiten hebben volgens de Commissie Rekenschap voor bijna € 100 miljoen te veel ontvangen. De staatssecretaris van Onderwijs Cultuur en Wetenschap wil de ten onrechte uitgekeerde bedragen terugvorderen bij de onderwijsinstellingen. Maar de rechter heeft daar nu een stokje voor gestoken. De staatssecretaris eiste van de Christelijke Hogeschool Nederland in Leeuwarden een bedrag van ongeveer € 830.000 terug, omdat deze hogeschool de bekostigingsregels van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek onjuist zou hebben toegepast. De instelling zou ten onrechte studenten uit Rusland en Indonesië hebben meegeteld voor de bekostiging; de Russische studenten omdat zij stage liepen in hun geboorteland, de Indonesische studenten omdat zij geen 'initieel onderwijs' hebben gevolgd, maar een aangepast programma. De rechtbank Leeuwarden is het niet met de wetsuitleg van de staatssecretaris en diens terugvordering eens (zie voor de uitspraak <http://www.rechtspraak.nl/ljn.asp?ljn=AU5688>).

Elders in dit nummer (pagina 34) zegt Hans Kuijl, lid van de Commissie Rekenschap, dat het onderzoek naar de vermoedens van fraude bemoeilijkt werd door de onduidelijke wet- en regelgeving. "Daardoor was ook lang niet altijd duidelijk wat wel en niet mocht." (LvA)

PwC: omzet stijgt, werven in Turkije

De omzet van PricewaterhouseCoopers Nederland steeg in boekjaar 2005 met 7,4 procent naar 626,3 miljoen euro. Het bedrijfsresultaat steeg met 26,1 procent tot 77,3 miljoen euro.

De groei deed zich voor bij alle diensten, inclusief 'tax'. Bestuursvoorzitter Nijhuis benadrukte bij de presentatie van de cijfers de "soms in de markt heersende onterechte perceptie dat belastingadvies niet langer mag in combinatie met de jaarrekeningcontrole". Mede in verband met de scheiding die de markt op dat punt vaak zelf doorvoert, verwacht PwC veel van de nieuwe dienst tax assurance, een onafhankelijke toets op de fiscale positie van een bedrijf.

Net als bij andere kantoren is de recrutering een speerpunt voor PwC. Het aantal medewerkers steeg afgelopen jaar van 4.257 naar 4.341, maar om aan de bestaande vraag te voldoen zal PwC volgens Nijhuis nadrukkelijker moeten gaan kijken

Jos Nijhuis

"naar mensen met andere dan een bedrijfseconomische opleiding en proberen we bewust de diversiteit te verhogen. Meer vrouwen dus, maar ook meer kandidaten uit etnische minderheden. Dat lukt op een of andere manier nu nog niet goed genoeg." De recrutering van Poolse accountants loopt nog steeds, maar Nijhuis vindt de daarbij door de overheid opgelegde contingentering met bijbehorende papierwinkel een probleem. "Dat werkt niet goed." PwC is inmiddels ook voorzichtig begonnen met recrutering op universiteiten in niet-EU-land Turkije. "Het opleidingsniveau is daar hoog en men spreekt prima Engels."

FEE, fraude en mkb

De Europese organisatie van accountants, Fédération des Experts Comptables Européens (FEE), heeft publicatie uitgebracht die accountants kan helpen om het frauderisico bij kleine en middelgrote ondernemingen te reduceren.

"Fraude is in dat segment nog te vaak een *unmanaged risk*", waarschuwde FEE vice-president Jose Maria Bove bij de presentatie. De publicatie bevat praktische suggesties voor het herkennen, ontdekken en voorkomen van fraude en geeft aanbevelingen voor het invoeren van specifieke interne controlesystemen. Case-studies dienen ter illustratie. De publicatie 'How SMEs can reduce the risk of fraud' kan gratis worden gedownload van de FEE-website (<http://www.fee.be>).

'Quality does exist outside the usual suspects and there are firms that would love to prove it.'

David Herbinet (Mazars) over joint audit van beursgenoteerde ondernemingen, in *The Financial Times*.

Megaclaim Equitable tegen E&Y van tafel

De 2,6 miljard pond tellende megaclaim van verzekeraar Equitable Life tegen Ernst & Young UK is van tafel. Equitable ging in de jaren negentig bijna ten onder aan onvoorziene polisverplichtingen en beschuldigde Ernst & Young daarvoor niet tijdig te hebben gewaarschuwd. Verwijzend naar de laatste adviezen van zijn juridisch adviseurs zou het volgens topman Vanni Treves van Equitable Life echter wel 'erg roekeloos' zijn geweest om de claim toch door te zetten.

Ernst & Young UK spreekt van een 'totale overwinning'. Bestuursvoorzitter Nick Land: "De afgelopen vier jaar van juridische procedures waren een schandalige verspilling van tijd, geld en inspanning voor alle betrokkenen."

Huisadvocaat Victoria Cochrane voegt daar een wens aan toe: "Ik hoop dat deze vernederende aftocht van Equitable andere opportunistische claims in de toekomst zal afschrikken en de overheid zal bewegen om accountants toe te staan hun aansprakelijkheid te beperken om *deep pocket litigation* te ontmoedigen."

Managers: 'Er zijn te veel managers'

Nederlandse managers vinden zelf dat er te veel managers zijn en zien dat als een belangrijke oorzaak van stroperigheid binnen organisaties. Aldus een opvallende uitkomst van een Motivaction-onderzoek onder 978 managers, in opdracht van zakenblad Management Team. De Nederlandse manager werkt gemiddeld 46,5 uur per week, ligt regelmatig wakker van zijn werk en heeft soms het gevoel dat het werk hem te veel wordt. Toch blijkt het een gelukkig volkje. De gemiddelde werkende Nederlander geeft zijn eigen leven een 7,5, de manager een 7,8. De gesignaleerde stroperigheid slaat overigens niet op de geënquêteerden zelf. Zij zijn trots manager te zijn, vinden zichzelf daar behoorlijk goed in en zien zich als drijvende kracht binnen de organisatie. Slechts één procent noemt motiveren en aansturen van medewerkers 'moeilijk'. Eitje dus. Andere uitkomsten:

- 87 procent gaat met plezier naar zijn werk
- 59 procent voelt zich gelukkig als hij heel intensief werkt
- 88 procent vindt management een vak
- 31 procent vindt dat managers onterecht de schuld krijgen van problemen binnen de organisatie

NIVRA Young Professionals-netwerk van start

De Accountantsdag 2005 betekende ook de officiële start voor het nieuwe NIVRA Young Professionals-netwerk. Dit netwerk moet de binding met de beroepsorganisatie voor jonge beroepsgenoten versterken en is bedoeld voor zowel accountancystudenten in de fase van de driejarige praktijkstage, als voor recent afgestudeerde RA's die maximaal drie jaar als lid zijn ingeschreven.

Het delen van ervaringen met jonge beroepsgenoten, ook buiten de eigen werkgever, is een belangrijk uitgangspunt van het Young Professionals-netwerk. Daartoe zullen regelmatig bijeenkomsten worden georganiseerd.

Ook zal het netwerk als klankbord voor het NIVRA zelf kunnen fungeren, worden er vanuit VERA speciale cursussen en trainingen voor opgezet en wordt vanuit het netwerk contact onderhouden met vergelijkbare organisaties in het buitenland.

Centraal in het onderhouden van contacten binnen het Young Professionals-netwerk staat de eigen website, die op de Accountantsdag is gelanceerd.

Leden en studenten die zich aanmelden voor het netwerk kunnen via een password toegang verkrijgen tot de site (www.nivra.nl/youngprofs).

Deze omvat onder andere een forumfunctie, een register van ingeschreven netwerkleden en een evenementenkalender.

Meer informatie over het NIVRA Young Professionals-netwerk is verkrijgbaar via de afdeling Communicatie van het NIVRA.

'Strategieadvies is op een olifant zitten en wanneer je ziet dat die naar links wil gaan, heel hard 'links' roepen.'

Organisatieadviseur Teun van Aken, in Management Team.

Klokkenluiderregeling hoezo?

Meer dan de helft van de beursgenoteerde ondernemingen in Nederland beschikt niet over een door de code Tabaksblat en de Sarbanes-Oxley Act geëiste klokkenluiderregeling waarmee werknemers (vermoedens van) overtredingen van wet- en regelgeving of fraude anoniem kunnen melden. Ruim negentig procent heeft wél een gedragscode (ook een Tabaksblat-eis) met de binnen de onderneming geldende normen en waarden. Ruim tachtig procent daarvan toetst bovendien de naleving daarvan, vooral door registratie en analyse van incidenten. Dit blijkt uit onderzoek van KPMG. Tevens blijkt dat de ondernemingen integriteit nauwelijks als een bijzonder risico voor de continuïteit zien. Slechts veertig procent heeft een geïntegreerd integriteitsbeleid, met procedures en maatregelen voor een integere cultuur. Rens Rozekrans van KPMG Integrity & Investigation Services: "Pas als het tot incidenten komt, treffen de bedrijven preventieve maatregelen."

Standaardverklaring actuarissen

Het Actuariel Genootschap, de beroepsvereniging van actuarissen, introduceert de standaard actuariële verklaring. In jaarverslagen van pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen komt voortaan een standaardtekst waarin de certificerende actuaaris de financiële positie officieel beoordeelt. Voorheen had ieder bureau zijn eigen tekst. "Dit is een eerste duidelijke keuze om het werk van actuarissen meer transparant te maken", zegt voorzitter Roland van den Brink. Ook nieuwe onafhankelijkheidsregels voor actuarissen maken deel uit van de veranderingen. Minister Gerrit Zalm van Financiën riep de beroepsvereniging daar dit voorjaar expliciet toe op.

IT-risico's 'grootste bedreiging'

Informatietechnologierisico's vormen een van de grootste bedreigingen voor ondernemingen en zijn het belangrijkste onderwerp voor risk managers. Dat blijkt uit een onderzoek onder 218 ceo's, cfo's en chief risk officers (van wie veertig procent in de financiële sector) door *the Economist Intelligence Unit*. Bijna zestig procent van de bedrijven leed het afgelopen jaar aanzienlijke financiële schade door system failure, en een derde door cyber crime zoals hacking. Enkele van de belangrijkste conclusies uit het rapport *Digital risk: The challenge for the cfo*:

- digitale risico's zijn te groot om aan IT-managers over te laten
- cyber-criminals worden steeds geavanceerder
- telewerken verhoogt de risico's
- cio's en cro's moeten beter samenwerken

Zaanstad wint F.G. Kordes-Trofee

De gemeente Zaanstad is winnaar van de elfde F.G. Kordes-Trofee. De door Deloitte ingestelde prijs - vernoemd naar voormalig president van de Algemene Rekenkamer Frans Kordes - voor het beste jaarverslag en verantwoordingsproces in de publieke sector is op 3 november 2005 uitgereikt door minister Hans Hoogervorst van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (op de foto rechts).

Een accentverschuiving bij de beoordeling is dat dit jaar voor het eerst vooral is gekeken naar de communicatie met belanghebbenden over de mate waarin doelstellingen zijn gerealiseerd.

Het jaarverslag van Zaanstad is volgens de jury 'bijzonder goed leesbaar, geeft een duidelijk beeld van de activiteiten van de gemeente, en de onderdelen prestatiemeting en bedrijfsvoering zijn zeer goed'. De gemeente vermeldt niet alleen welke plannen zijn gerealiseerd, maar ook wat *niet* is bereikt.

De dit jaar voor het eerst uitgereikte aparte prijs voor zorginstellingen ging naar het Leids

Universitair Medisch Centrum, voor een 'goed leesbaar jaarverslag met een hoge informatieve waarde en toch een zeer acceptabele omvang'.

'De natuurlijke afstand tot hun cliëntèle lijkt voor steeds meer advocaten niet meer te bestaan.'

Gerlof Leistra in Elsevier.

Instroom studenten stabiliseert, vraag groeit

Dit jaar meldden zich bij de universitaire accountancy-opleidingen 952 studenten aan, tegenover 945 in 2004. Deze cijfers, afkomstig uit de jaarlijkse inventarisatie door het NIVRA, bevestigen de toenemende krapte in de arbeidsmarkt. Volgens het NIVRA blijft het huidige aanbod van register-accountants zeker dertig procent achter bij de vraag. Het aantal inschrijvingen voor hbo-accountancy is wel gestegen: met 9,5 procent van 1.148 naar 1.257. Veel studenten stromen van dit 'voorportaal' door naar de postdoctorale studie voor registeraccountant. Algemeen directeur Gert Smit van het NIVRA is tevreden met de toegenomen belangstelling voor de hbo-opleidingen. "Kennelijk raken steeds meer scholieren ervan doordrongen dat de accountancy uitstekende loopbaanperspectieven biedt."

Door de hogere eisen op het gebied van verantwoording en interne beheersing neemt de behoefte aan gekwalificeerde accountants sterk toe. Smit: "Niet alleen accountantskantoren, maar ook overheden en bedrijven concurreren steeds heviger op de arbeidsmarkt. Dit zal leiden tot een verdere opwaartse druk op lonen en tarieven. Ik verwacht niet dat deze problematiek de komende jaren minder zal worden" (zie ook pagina 60).

FEE zoekt ceo

De Europese organisatie van accountants, Fédération des Experts Comptables Européens (FEE), heeft besloten tot het instellen van een nieuwe functie van *chief executive*. Deze moet de organisatie verder ontwikkelen, promoten en managen, onder meer door standpunten uit te dragen, contacten met EU- en andere beleidsmakers te onderhouden en het bestuur te adviseren en ondersteunen door ideeën, strategieën en budgetten te beoordelen en te formuleren.

Belangstellenden kunnen tot eind februari 2006 reageren.

Een functiebeschrijving is verkrijgbaar bij secretaris-generaal Henri Olivier van de FEE, e-mail henri_olivier@fee.be.

'FBI en Scotland Yard'

Op weinig deelterreinen is de verwachtingkloof rond accountants zo groot als over de rol bij het opsporen en voorkomen van fraude. Niet alleen in Nederland, ook internationaal. In de Verenigde Staten kreeg deze discussie een nieuwe impuls door de beschuldigingen van fraude bij het in staat van faillissement verkerende Refco, een van 's werelds grootste handelaren in *futures*. Refco werd gecontroleerd door Grant Thornton. Zonder op de specifieke zaak in te gaan liet PwC-topman Samuel DiPiazza in *The Financial Times* weten: 'All the regulations and standards in the world are not going to make us safe from bad behaviour ... If there is a fraud, and it is collusive and third parties are engaged, it is very hard (to detect).'

Ook topman Bill Parrett van Deloitte (foto) relativeerde in het artikel het vaak overschatte vermogen van accountants om fraude te voorkomen: 'The FBI and Scotland Yard haven't yet found a way to stop alle crime' (zie ook interview met Parrett, pagina 20).

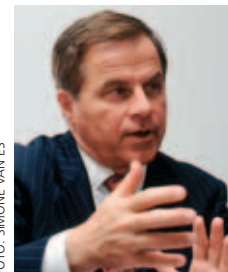

FOTO: SIMONE VAN ES

Nieuwe Richtlijnen voor de jaarverslaggeving

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) heeft begin december twee nieuwe bundels richtlijnen gepubliceerd: de edities 2005 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen ('RJ-bundel') en van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen ('RJK-bundel'). In deze edities zijn de gewijzigde bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en het Besluit actuele waarde verwerkt. De datum van inwerkingtreden van zowel die gewijzigde bepalingen als het besluit is met terugwerkende kracht vastgesteld op 1 januari 2005.

Dit betekent dat de edities 2005 reeds van toepassing zijn voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2005. Ze gelden ook voor het verslagjaar 2006. De richtlijnen zijn van toepassing indien de enkelvoudige en/of geconsolideerde jaarrekening is opgesteld conform Titel 9 Boek 2 BW.

De RJ-Uitingen 2005-2 en 2005-3 beschrijven de belangrijkste gevolgen van de gewijzigde Titel 9 Boek 2 BW voor de richtlijnen. Deze uitingen zijn volledig verwerkt in beide nieuwe jaaredities. De gewijzigde alinea's zijn direct als definitieve richtlijnen uitgebracht omdat het aanpassingen naar aanleiding van gewijzigde wettelijke bepalingen betreft.

De RJ heeft in de Strategienota ervoor gekozen aanpassingen in IFRS in beschouwing te nemen en na te gaan of ze in de Nederlandse situatie van toepassing zijn en hoe ze kunnen worden geïmplementeerd. In dat kader zijn nieuwe **ontwerp-richtlijnen** geformuleerd. Vooral de ontwerp-richtlijnen Materiële vaste activa (212) en Voorraden (220) zijn hierdoor sterk gewijzigd.

Op de RJ-website (www.rjnet.nl) is nadere informatie opgenomen en zijn onder meer de teksten van de Ten geleides, Strategienota en RJ-Uitingen te raadplegen. *Reacties en commentaren op de edities 2005 kunnen uiterlijk 1 maart 2006 schriftelijk worden ingediend bij het RJ-secretariaat (e-mail rj@rjnet.nl), of online via een invulformulier op de website.*

Meer faillissementen

In het eerst halfjaar van 2005 gingen in Nederland 5.018 bedrijven op de fles, tien procent meer dan in de eerste helft van 2004. Dat blijkt uit gegevens van financieel dienstverlener Graydon. 7.790 Particulieren en eenmanszaken maakten gebruik van een schuldsanering, ook een stijging van tien procent. Door de faillissementen gingen circa zestigduizend arbeidsplaatsen verloren. Graydon schat dat 2005 wordt afgesloten met tien-duizend faillissementen (vorig jaar 9.460) en 16.500 schuldsaneringen. Verder maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend dat de in 2004 afgewikkelde faillissementen in Nederland 1,9 miljard euro aan onbetaalde rekeningen opleverden, tweederde meer dan in 2002 (zie ook pagina 50).

FOTO: HOLLANDESE HOOGTE

Verlofbrij

Om de balans tussen werk en privé te verbeteren staat werkgevers en werknemers inmiddels een waaier aan verlofregelingen ter beschikking. Menigeen ontbreekt echter het overzicht, is de ervaring van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Met name werkgevers bij kleine bedrijven (minder dan vijftig werknemers) en in handel, horeca en onderwijs kennen de verlofregelingen vaak onvoldoende. Voor accountants en/of hun klanten die met dit probleem kampen, is een door het ministerie opgesteld overzicht van de verlofregelingen uit de Wet arbeid en zorg beschikbaar op http://www.nivra.nl/nieuws/szw_151105.htm.

Meer informatie is te vinden op www.szw.nl onder werk, arbeid en zorg.

Bestuurdersbeloningen

AEX-bedrijven worden steeds transparanter over bestuurdersbeloningen, maar dit verschaft de aandeelhouders niet altijd meer inzicht. Dit blijkt uit onderzoek (voor het vierde opeenvolgende jaar) door PricewaterhouseCoopers van de jaarverslagen 2004, de agenda's en notulen van de aandeelhoudersvergaderingen in 2004 en 2005 en de corporate governance-publicaties op de websites van de bedrijven. De belangrijkste conclusies:

- de inhoud en kwaliteit van de informatie over bestuurderspensioenen in de remuneratierapporten verschilt enorm;
- de internationalisering in de board room schrijdt voort; buitenlandse bestuurders verdienen daarbij niet significant meer dan Nederlandse bestuurders, wel genieten ze extra (*expatriate*) vergoedingen;
- geen enkele onderneming kwantificeert en communiceert vooraf de prestatiecriteria voor bonussen; veelgebruikte termen als 'ambitueus, uitdagend, *challenging*' worden niet uitgewerkt;
- de langetermijnbeloning bestaat vaak uit een ingewikkelde combinatie van verschillende regelingen (aandelen, opties, geld), voor aandeelhouders is niet altijd duidelijk wat bestuurders in goede en slechte tijden krijgen;
- slechts negentien procent van de onderzochte ondernemingen verplicht zijn bestuurders om een aandelenpakket in de vennootschap op te bouwen en aan te houden.

Voor meer informatie: Kees Roozen, telefoon 010-4076686.

Corporate governance in het middenbedrijf?

Welke rol speelt corporate governance in het middenbedrijf?

Om daar zicht op te krijgen organiseerde het lectoraat corporate governance van Avans Hogeschool vier rondetafelgesprekken met accountants, controllers, directeuren en bankiers. Belangrijkste conclusie: hoewel velen aangeven dat corporate governance in middenbedrijven niet leeft, spelen vragen over sturing, verantwoording en toezicht in werkelijkheid volop, bijvoorbeeld op het terrein van personeelsbeleid, ICT-toepassingen, het functioneren van de directie, het nemen van risico's, machtsvorming, belangenverstrengeling en internationalisering.

De deelnemers aan de rondetafelgesprekken pleiten er daarom voor om governance-vraagstukken in dit marktsegment vooral praktisch te benaderen en niet te veel vanuit theorie of wet- en regelgeving. In de gesprekken kwam ook de rol van de accountant aan de orde. Accountants zelf zien zich als deskundige tegenkracht van de directeur - mits deze 'wil luisteren' - en zeggen een steeds sterkere rol te spelen bij de transparantie van een bedrijf. Een aantal directeuren bevestigt die functie als kritisch adviseur, anderen zeggen zo'n rol van de accountant uitdrukkelijk niet te appreciëren. De bankiers beschouwen de accountant niet echt als een onafhankelijke adviseur, en de meningen van controllers over de bijdrage van accountants lopen uiteen.

Op basis van deze inventarisatie houdt het Economisch Instituut voor het Midden- en kleinbedrijf (EIM) op dit moment een telefonische enquête over governance onder een representatieve steekproef van mkb-ondernemers. De resultaten daarvan zullen samen met die van het Avans-onderzoek leiden tot een gezamenlijke publicatie.

Een uitgebreid verslag van het Avans-onderzoek is aan te vragen per e-mail: lcaj.molenschot@avans.nl.

Agenda

15 december

De **Algemene Ledenvergadering** van het NIVRA vindt dit jaar plaats op donderdag 15 december 2005 in Dorinth Sofitel Amsterdam Airport.

13-16 november 2006

De TÜRMOB, the Union of the Certified Public Accountants of Turkey en EAAT, the Expert Accountants' Association of Turkey zijn van 13 tot en met 16 november 2006 gastheer voor het **17th World Congress of Accountants**.

Informatie: www.wcoa2006istanbul.org.tr.

VERA

Voor informatie over VERA-seminars zie de VERA-pagina elders in dit blad of surf naar www.nivra.nl/vera.

Jaar 2004 verslagen

Op de Accountantsdag is de bundel Het jaar 2004 verslagen gepresenteerd, de tiende editie in deze in 1996 door het NIVRA gestarte reeks. In deze jubileumeditie staan de gevolgen van IFRS voor de Nederlandse verslaggevingspraktijk centraal. De zeven hoofdstukken behandelen uiteenlopende onderwerpen zoals goodwill, voorzieningen, betaling in de vorm van aandelen en opties, totaalresultaat en pensioenen, steeds gebaseerd op onderzoek van 47 AEX- en AMX-ondernemingen.

'Jongeren zijn kritischer. Je kunt er bijvoorbeeld niet meer mee weggkomen dat je de stukken niet hebt gelezen.'

Executive searcher Jan Geurts over de angst bij 'de oude garde' om jonge commissarissen te benoemen, in Elan.

Nieuw toptienkantoor

Accountants- en advieskantoren AccoN en AVM gaan per 1 januari 2006 samen. Behoeftte aan schaalgrootte, gedreven door onder meer veranderingen in wet- en regelgeving en maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, liggen ten grondslag aan de fusie. De toekomst vraagt volgens de organisaties "een verbreding en verdieping van de dienstverlening en grotere investeringen in bijvoorbeeld digitale concepten en kennis". Het nieuwe kantoor plaatst zich met 32 vestigingen, ruim 1.100 medewerkers en een jaaromzet van 75 miljoen euro meteen in de landelijke toptien.

AccoN is met name actief in oost- en zuidwest-Nederland, AVM in de noordelijke provincies. Directeur Peter Feijtel van AccoN wordt de nieuwe bestuursvoorzitter. Zijn collega John van der Starre van AVM leidt het integratieproces en zal na voltooiing hiervan (naar verwachting eind 2007) afscheid nemen van de organisatie.